(ה) (ז) חוֹזֵר וְקוֹרֵא כַּמָּה פְּעָמִים זֶה אַחַר זֶה עַד שֶׁיִּשְׁתַּקֵּעַ בְּשֵׁנָה וְשֶׁיִּהְיֶה קְרִיאָתוֹ סָמוּךְ לִשְׁנָתוֹ (הגהות מיימוני פרק ז' מהלכות ת"ת אות ג). (ח) *וְאֵין מְבָרְכִין עַל קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל מִטָּתוֹ (הגהות מיימוני פרק ד' מהלכות ק"ש אות ו) ובית יוסף (ד"ה ומ"ש יוצב) בשם תוספות פרק כל הבשר (קה. ד"ה מיסב)). (ט) [ב]וְאוֹמַר יוֹשֵׁב (ו) בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן, וְאוֹמַר ה' מָה רַבּוּ צָרָי, עַד לָה' הַיְשׁוּעָה, וְאוֹמַר [ג]בָּרוּךְ ה' בַּיּוֹם בָּרוּךְ ה' בַּלַּיְלָה בָּרוּךְ ה' בְּשָׁכְבֵנוּ בָּרוּךְ ה' בְּקוּמֵנוּ, יַיאֹמַר ה' אֶל הַשָּׂטָן יִגְעַר ה' בְּךָ הַשָּׂטָן וְגוֹ', ה' שׁוֹמְרֶךָ וְגוֹ' מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, יְבָרֶכְךָ ה' וְגוֹ' עַד יִוְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם, וְאוֹמַר [ד]הַשְׁכִּיבֵנוּ עַד סָמוּךְ לַחֲתִימָה: [ב]כְּשֶׁיִּפְשׁט חֲלוּקוֹ לֹא יַהַפְכֶנּוּ מִמַּטָּה לְמַעְלָה, שֶׁאִם כֵּן נִמְצָא גּוּפוֹ עָרֹם, אֶלָּא יִפְשְׁטֶנּוּ דֶּרֶךְ רֹאשׁוֹ וְיִכַּסֶּה עַצְמוֹ בְּסִדִינוֹ מִתַּחַת, וְיִכָּנֵס בְּמִטָּתוֹ:

ב שבועות ט"ו (ע"ב).
ג טור בְּשֵׁם רַב עַמְרָם. ד שָׁם בְּשֵׁם אֲבִיו הָרא"ש.
ה שַׁבָּת קי"ח (ע"ב).

הִלְכוֹת צְנִיעוּת

רמ אֵיךְ יִתְנַהֵג הָאָדָם בְּתַשְׁמִישׁ מִטָּתוֹ. וּבוֹ י"ז סְעִיפִים:

א [א]אִם הָיָה נָשׂוּי, (א) **לֹא** יְהֵא רָגִיל בְּיוֹתֵר עִם אִשְׁתּוֹ, (ב) * **אֶלָּא** [ב]בְּעוֹנָה (ג) **הָאֲמוּרָה** (ד) **בַּתּוֹרָה.** (ג) (ד) **הַטַּיָּלִים** שֶׁפַּרְנָסָתָן מְצוּיָה לָהֶם וְאֵין פּוֹרְעִין מַס, עוֹנָתָן בְּכָל יוֹם, **הַפּוֹעֲלִים** שֶׁעוֹשִׂים מְלָאכָה בְּעִיר אַחֶרֶת וְלָנִין בְּכָל לַיְלָה בְּבָתֵּיהֶם, פַּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ, וְאִם עוֹשִׂים מְלָאכָה בְּעִירָם, פַּעֲמַיִם בְּשָׁבוּעַ,

א טור מַה דְּבָרְכוֹת כ"ב (ע"א) דְּהוּא הַדִּין בְּכָל אָדָם.
ב קְתֻבּוֹת ס"א (ע"ב).

בְּאֵר הֵיטֵב

וְהַיְנוּ דַּוְקָא בְּקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל חוֹבָה, אֲבָל אִם כְּבָר קְרָאָהּ אַחַר צֵאת הַכּוֹכָבִים וְקוֹרֵאהּ עַל מִטָּתוֹ לִשְׁמִירָה, מֵתֵר לְקָרוֹתוֹ שׁוֹכֵב, דְּהָא רַב זְעִירָא קָרֵי וְחָזַר וְקָרֵי עַד דְּמִשְׁתַּקַּע בְּשִׁנָּתֵיהּ (ירושלמי ברכות פ"א ה"א). מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): (ה) **חוֹזֵר וְקוֹרֵא.** וְהוּא הַדִּין אִם מְהַרְהֵר בְּדִבְרֵי תּוֹרָה שֶׁפִּיר דָּמֵי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט): (ו) **בְּסֵתֶר.** הַיְשֵׁן בְּבֵית יְחִידִי, אוֹחֲזוֹ לֵילִית. שַׁבָּת פֶּרֶק כ"ג (קנא:). וּבֵית הַיְנוּ חֶדֶר. מַהֲרִי"ל (מנהגים לקוטים). אֲלוּ צְרִיכִים שְׁמוּר מֵהַמַּזִּיקִים, חוֹלֶה חַיָּה חָתָן כַּלָּה אֵבֶל וְתַלְמִיד חָכָם בַּלַּיְלָה. בְּרָכוֹת נ"ד (ע"ב). יֵשׁ נוֹהֲגִין לוֹמַר וְהִוא שְׁכִיב מְרַע קֹדֶם הַשָּׁנָה, וְנִרְאֶה לִי שֶׁאֵינוֹ נָכוֹן, דְּאִיתָא בִּבְרָכוֹת (ס.) שֶׁלֹּא לוֹמַר אִם אָמוּת תְּהֵא מִיתָתִי כַּפָּרָה דִּלְא לִפְתַּח פִּיו לַשָּׂטָן, לָכֵן אֵין לְאָמְרוֹ, רַק יִפְשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו שֶׁעָשָׂה כָּל הַיּוֹם, אִם יִמְצָא שֶׁעָשָׂה עֲבֵרָה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(י) וְיֵשׁ שֶׁמַּחְמִירִין לְכַתְּחִלָּה (יא) לִקְרוֹתָהּ בַּעֲמִידָה אוֹ בִּישִׁיבָה. אָכֵן אִם כְּבָר שָׁכַב, לְכַלִּי עָלְמָא מֻתָּר לְהִסּוֹת עַל צִדּוֹ וְלִקְרֹא. וְיֵשׁ לוֹ לְאָדָם לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לִשְׁכַּב עַל צִדּוֹ דְּוָקָא, (יב) וְאָסוּר גָּדוֹל לִשְׁכַּב פָּרְקָדָן, (יג) דְּהַיְנוּ שֶׁמְּשָׁלְךָ עַל גַּבּוֹ וּפָנָיו לְמַעְלָה אוֹ שֶׁפָּנָיו טוּחוֹת לְמַטָּה: (ז) **חוֹזֵר וְקוֹרֵא.** פָּרְשָׁה רִאשׁוֹנָה [וְרָאוּי (יד) שֶׁלֹּא לְכַפֵּל פָּסוּק רִאשׁוֹן], (טו) אוֹ שֶׁיֹּאמַר שְׁאָר פְּסוּקִים דְּרַחֲמֵי. וְהוּא הַדִּין אִם מְהַרְהֵר בְּדִבְרֵי תּוֹרָה שַׁפִּיר דָּמֵי [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח)]: (ח) **וְאֵין מְבָרְכִין וְכוּ'.** פָּרוּשׁ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל קְרִיאַת שְׁמַע אֵין לְבָרֵךְ, וּלְאַפּוּקֵי מִדַּעַת אֵיזֶה פּוֹסֵק שֶׁמְּצָרִיךְ לְבָרֵךְ. כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים, הַיְשֵׁן בַּיּוֹם אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמַּפִּיל, וְטוֹב שֶׁיֹּאמַר 'יְהִי נַעַם' וְגוֹ' 'יוֹשֵׁב בְּסֵתֶר' וְגוֹ'. (ט) **וְאוֹמַר יוֹשֵׁב בְּסֵתֶר וְגוֹ'.** כָּל אֲלוּ הַפְּסוּקִים שֶׁנָּהֲגוּ לְאוֹמְרָם הוּא לְהָגֵן שֶׁלֹּא יָבֹא עָלָיו חַס וְשָׁלוֹם דָּבָר רָע. וְאִם הוּא חוֹלֶה אוֹ אָנוּס, (טז) דַּי בְּמַה שֶׁיֹּאמַר פָּרָשָׁה רִאשׁוֹנָה שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכַת הַמַּפִּיל לְבַד [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב)]. כָּתְבוּ הַפַּרְדֵּס שֶׁבַּלַּיְלָה קֹדֶם הַשֵּׁנָה נָכוֹן לְאָדָם שֶׁיִּפְשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו שֶׁעָשָׂה כָּל הַיּוֹם, וְאִם יִמְצָא שֶׁעָשָׂה עֲבֵרָה יִתְוַדֶּה עָלֶיהָ וְיִקַּבֵּל עַל עַצְמוֹ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹתָהּ עוֹד, וּבִכְרָט בַּעֲוֹנוֹת הַמְצוּיִים כְּגוֹן חֲנִיפוּת שְׁקָרִים לְיַצְנוּת לָשׁוֹן הָרָע וְכֵן עָוֹן בְּטוּל תּוֹרָה, צְרִיכִים בְּדִיקָה בְּיוֹתֵר. גַּם רָאוּי לִמְחֹל לְכָל מִי שֶׁחָטָא כְּנֶגְדּוֹ וְצִעֲרוֹ, וּבְזוֹכוּת זֶה הָאָדָם מַאֲרִיךְ יָמִים [מְגִלָּה כ"ח (ע"א)]. אָמְרוּ חַזַ"ל (שבת קנא:), הַיְשֵׁן בְּבֵית יְחִידִי, וְהַיְנוּ בַּלַּיְלָה, אוֹחֲזוֹ לֵילִית. (יז) וּבֵית הַיְנוּ חֶדֶר. אֲלוּ (יח) צְרִיכִין שְׁמוּר מֵהַמַּזִּיקִין, חוֹלֶה חַיָּה חָתָן כַּלָּה אֵבֶל וְתַלְמִיד חָכָם בַּלַּיְלָה [וַהֲיַנוּ (יט) כְּשֶׁהוּא עוֹמֵד יְחִידִי בְּאֵישׁוֹן לַיְלָה וַאֲפִלָּה]:

א (א) **לֹא יְהֵא רָגִיל בְּיוֹתֵר.** עַיֵּן רַמְבַּ"ן בְּחֻמָּשׁ פָּרָשַׁת קְדוֹשִׁים בְּרֹאשׁוֹ: (ב) **אֶלָּא בְּעוֹנָה וְכוּ'.** וְצָרִיךְ לְקַיֵּם הָעוֹנָה (ה) גַּם כְּשֶׁהִיא מְעֻבֶּרֶת אוֹ מֵנִיקָה. וְלֹא יְבַטֵּל אֶת עוֹנָתָהּ [א]אֶלָּא מִדַּעְתָּהּ כְּשֶׁהִיא מוּחֶלֶת לוֹ (ג) וּכְבָר קַיֵּם מִצְוַת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה: (ג) **הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה.** וְכָל זֶה בְּמִי שֶׁגּוּפוֹ בָּרִיא, אֲבָל מִי שֶׁאֵינוֹ בָּרִיא, אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא לְפִי מַה שֶּׁאוֹמְדִין אוֹתוֹ שֶׁיָּכוֹל לְקַיֵּם [אֶבֶן הָעֵזֶר סִימָן ע"ו סָעִיף ג']: (ד) **הַטַּיָּלִים.** בְּנֵי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(י) חַיֵּי אָדָם (ח"א כלל לה ס"א) [וְגַם הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ה) מְפַקְפֵּק עַל רְאָיַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ח)]. **וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דְּהַמֹּקֶל בָּזֶה בְּוַדַּאי אֵין לְמַחוֹת בְּיָדוֹ, דְּהָא אִפְּלוּ בִּקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל חוֹבָה דַּעַת רב הַפּוֹסְקִים לְהָקֵל כְּשֶׁהוּא רוֹצֶה לִשְׁכַּב עַל צִדּוֹ מַמָּשׁ,** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסִימָן ס"ג בְּבַאוּר הֲלָכָה דִּבּוּר הַמַּתְחִיל מֵאַחַר, וּבִקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה בְּוַדַּאי יֵשׁ לָנוּ לִפְסֹק כְּמוֹתָם, **וְהִנֵּה דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְהָקֵל אִפְּלוּ כְּשֶׁהוּא שׁוֹכֵב מֵעֵט עַל צִדּוֹ, וּבָזֶה מִסְּתַפֵּק עָלָיו הַפְּרִי מְגַדִּים, אֲבָל בָּזֶה בְּוַדַּאי אֵין לְמַחוֹת בְּיַד הַמֹּקֶל. וּמִכָּל מָקוֹם הַמְרַגִּיל עַצְמוֹ לִקְרוֹתָהּ בִּישִׁיבָה אוֹ בַּעֲמִידָה טוֹב יוֹתֵר,** דְּהִסְקִילָהּ בִּשְׁכִיבָה מְצוּי שֶׁנִּרְדָּם בְּאֶמְצַע הַקְּרִיאָה וּמַפְסִיד בְּרָכַת הַמַּפִּיל: (יא) **הֵיכָן מַה שֶּׁקּוֹרְאָהּ בְּפַעַם הָרִאשׁוֹנָה, אֲבָל מַה שֶּׁקּוֹרֵא וְחוֹזֵר וְקוֹרֵא עַד שֶׁמִּשְׁתַּקַּע בְּשֵׁנָה, לְכַלִּי עָלְמָא אֵין לְהַחְמִיר בְּדָבָר** [פְּרִי מְגַדִּים (שם)]: (יב) **הֵיכָן**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (סי' רפ ס"ב) כתב: ואעפ"כ טוב לקיימה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הַחַמָּרִים אַחַת בְּשָׁבוּעַ, (ה) הַגַּמָּלִים אַחַת לִשְׁלשִׁים יוֹם, הַסַּפָּנִים אַחַת לְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים, וְעוֹנַת (ו) * תַּלְמִידֵי חֲכָמִים (ז) * מִלֵּיל שַׁבָּת (ג) לְלֵיל שַׁבָּת. [ג]וְכָל אָדָם צָרִיךְ לְפַקֵּד אֶת אִשְׁתּוֹ (ח) בְּלֵיל (ד) טְבִילָתָהּ, [ד]וּבְשָׁעָה שֶׁיּוֹצֵא (ה) (ט) לַדֶּרֶךְ אִם אֵינוֹ הוֹלֵךְ לִדְבַר מִצְוָה. וְכֵן אִם אִשְׁתּוֹ (י) מְנִיקָה [ה]וְהוּא מַפִּיר בָּהּ שֶׁהִיא מְשַׁמַּלְתּוֹ וּמְרַצָּה אוֹתוֹ וּמְקַשֶּׁטֶת עַצְמָהּ לְפָנָיו כְּדֵי שֶׁיִּתֵּן דַּעְתּוֹ עָלֶיהָ, חַיָּב (יא) לְפָקְדָהּ. [ו]וְאַף כְּשֶׁהוּא מְצוּי אֶצְלָהּ לֹא יְכַוֵּן לַהֲנָאָתוֹ, אֶלָּא (יב) כְּאָדָם שֶׁפּוֹרֵעַ חוֹבוֹ שֶׁהוּא חַיָּב בְּעוֹנָתָהּ, [ז]וּלְקַיֵּם מִצְוַת בּוֹרְאוֹ שֶׁיִּהְיוּ לוֹ בָּנִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּמְקַיְּמֵי מִצְוֹת בְּיִשְׂרָאֵל. וְכֵן אִם מְכַוֵּן לְתִקּוּן הַוָּלָד, שֶׁבְּשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים אַחֲרוֹנִים יָפֶה לוֹ שְׁמִתּוֹךְ כָּךְ יֵצֵא מְלֻבָּן וּמְזֹרָז, שֶׁפִּיר דָּמֵי. וְאִם הוּא מְכַוֵּן לְגָדֵר עַצְמוֹ בָּהּ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְאַוֶּה לַעֲבֵרָה, כִּי רוֹאֶה יִצְרוֹ גּוֹבֵר וּמִתְאַוֶּה אֶל הַדָּבָר הַהוּא, הַגֶּה: גַּם בָּזֶה יֵשׁ קִבּוּל שָׂכָר, אַף (טור) יוֹתֵר טוֹב הָיָה לוֹ לִדְחֹת אֶת יִצְרוֹ וְלִכְבֹּשׁ אוֹתוֹ, כִּי אֵבֶר קָטָן יֵשׁ בָּאָדָם, מַרְעִיבוֹ שָׂבֵעַ, מַשְׂבִּיעוֹ רָעֵב. אֲבָל מִי שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לַדָּבָר, אֶלָּא שֶׁמְּעוֹרֵר תַּאֲוָתוֹ כְּדֵי לְמַלֹּאת תַּאֲוָתוֹ, זוֹ הִיא עֲצַת יֵצֶר הָרָע, וּמִן הַהֶתֵּר יְסִיתֶנּוּ אֶל הָאִסּוּר, וְעַל זֶה [ח]אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה הַמְקַשֶּׁה עַצְמוֹ לְדַעַת יְהֵא בְּנִדּוּי: ב [ט]לֹא יִשְׁתֶּה אָדָם בְּכוֹס זֶה (יג) וְיִתֵּן עֵינָיו (ו) בְּכוֹס אַחֵר, וַאֲפִלּוּ שְׁתֵּיהֶן נְשָׁיו: ג [י]וּבְרוֹתִי מִכֶּם הַמּוֹרְדִים וְהַפּוֹשְׁעִים בִּי׳ (יחזקאל כ לח) אֵלּוּ בְּנֵי תֵּשַׁע מִדּוֹת, בְּנֵי (ו) (יד) אֲנוּסָה, בְּנֵי (ט) (טו) שְׁנוּאָה, * בְּנֵי נִדּוּי, בְּנֵי (ט) (טז) תְּמוּרָה,

ג מִמַּשְׁמָעוּת מֵימְרָא דְּרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יוֹסֵף בִּבְרָכוֹת כ״ד (ע״א). ד יְכוֹלוֹת (ס״א) [ס״ב] (ע״ב). ה פְּסָחִים ע״ב (ע״ב) וּבְפִרוּשׁ רַשׁ״י (ד״ה לשמח) וְעַיְרוּבִין ק׳ (ע״ב) (וְסוֹטָה ב׳) [וּנְדָרִים כ׳] (ע״ב). ו טוּר. ז שָׁם בְּשֵׁם הָרַאֲב״ד (שער הקדושה). ח נְדָרִים י״ג (ע״ב). ט נְדָרִים כ׳ (ע״ב). י שָׁם.

בֵּאֵר הֵיטֵב

(ג) **לֵיל שַׁבָּת.** וְהוּא הַדִּין בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְיוֹם טוֹב. וְאַל יֹאמַר אָדָם אֶעֱשֶׂה עַצְמִי כְּתַלְמִיד חָכָם, כִּי כְּתִיב 'וְעֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע'. סֵפֶר הַקָּנָה (סוד מצות פרו ורבו): (ד) **טְבִילָתָהּ.** אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת עוֹנָתָהּ. טוֹב לוֹמַר קֹדֶם הַזִּיּוּג 'מְזֻמּוֹר לְדָוִד ה' רֹעִי לֹא אֶחְסָר' וְגוֹ'. וְכָל אַזְהָרוֹת רַ״ל עַל זִיּוּג מִשָּׁבָּת הוּא בְּמִשְׁגֹּשׁ לְשֵׁם הֲרָיוֹן. הָאַר״י ז״ל (פע״ח שער ק״ש של המטה פי״א). וְאֵין לְשַׁמֵּשׁ שְׁנֵי לֵילוֹת שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהַנִּזְהָר בָּעֲשָׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה תָּבֹא עָלָיו בְּרָכָה. שְׁיָרֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט). וְכָתַב הָאַר״י ז״ל שֶׁאֵין לְשַׁמֵּשׁ לֵיל שְׁמִינִי עֲצֶרֶת (תורת חכם) וְלֵיל שְׁבוּעוֹת (פע״ח שער חג שבועות פ״א) וְלֵיל רִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח (פע״ח שער חג המצות פ״א), אִם לֹא בְּלֵיל טְבִילָה. וְלֵיל שְׁבִיעִי שֶׁל פֶּסַח מַתִּיר בְּזִיּוּג. סֵפֶר הַכַּוָּנוֹת (דרושי הפסח דרוש יב): (ה) **לַדֶּרֶךְ.** עַיֵּן סָעִיף ט״ז: ב (ו) **בְּכוֹס אַחֵר.** פֵּרוּשׁ שֶׁיִּתֵּן מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּשָׁעַת תַּשְׁמִישׁ עַל הָאַחֶרֶת: ג (ז) **אֲנוּסָה.** פֵּרוּשׁ אֵינָהּ אֲנוּסָה רַק שֶׁאֵינָהּ מְרַצָּה לְכָךְ, לָכֵן יְפַיֵּס וְאַחַר כָּךְ יִבְעל: (ט) **שְׁנוּאָה.** בְּשָׁעַת תַּשְׁמִישׁ, אֲבָל אִם הִיא רְצוּיָה בְּשָׁעַת תַּשְׁמִישׁ, אַף עַל פִּי שֶׁהִיא שְׁנוּאָה שָׁרֵי. טוּר: (ט) **תְּמוּרָה.** אֲפִלּוּ שְׁתֵּיהֶן נָשָׁיו, כְּגוֹן שֶׁנִּתְגָּרְשָׁה לוֹ וְנִזְדַּמְּנָה לוֹ הָאַחֶרֶת. טוּר. וְצָרִיךְ עִיּוּן דְּהָלֹא יַעֲקֹב נִתְכַּוֵּן לְרָחֵל וּבָא עַל לֵאָה, עַיֵּן מַגֵּן אַבְרָהָם (סק״ט):

בְּאוּר הֲלָכָה

* **תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ו) **מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּשֵׁם הַפְּרִי מְגַדִּים** (א״א סק״ג). **וְכֵן כָּתַב בִּתְשׁוּבַת מְעִיל צְדָקָה סִימָן נ״א שֶׁכָּל מִי שֶׁהוּא לוֹמֵד בְּתְמִידוּת הֵן אִם הוּא מֵהַמּוּרָם בָּעָם אוֹ מִן הַתַּלְמִידִים רַשַּׁאי שֶׁלֹּא לְקַיֵּם עוֹנָתוֹ כִּי אִם אַחַת בְּשַׁבָּת, וְאַף שֶׁאֵין לָנוּ דִּין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בִּזְמַן הַזֶּה לְכַמָּה דְּבָרִים, מִכָּל מָקוֹם בָּזֶה רַשַּׁאי לַעֲשׂוֹת עַצְמוֹ תַּלְמִיד חָכָם. וּמַה שֶּׁכָּתַב מִגֵּן אַבְרָהָם** (סק״ג) **שֶׁאֵין רַשַּׁאי הֵיינוּ כְּשֶׁהוּא בְּאֻמָּת פּוֹעֵל אוֹ טַיָּל וְאֵינוֹ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, אֲבָל לְעוֹסְקֵי תּוֹרָה שֶׁמְּתֻשָּׁת כֹּחָם אֵין חִלּוּק בֵּין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁבִּזְמַנֵּינוּ לִזְמַנֵּינוּ, עַיֵּן שָׁם. וּמִכָּל מָקוֹם כָּתַב לְבָסוֹף שֶׁהֵיכָא מְיֻעָּץ לְסַכִּיכְיו שֶׁיְּקַיְּמוּ עוֹנַת פּוֹעֲלִים שְׁתַּיִם בְּשַׁבָּת. וְהוּבְאָ כָּל זֶה בְּפִתְחֵי תְּשׁוּבָה אֶבֶן הָעֵזֶר סִימָן ע״ו** (סק״ג) **וְכֵן הֶבִיא בְּחָכְמַת אָדָם** (כלל קכח ס״ט) **בְּשֵׁם צַוָּאַת רַבִּי יְחִזְקֵאל מִפְּרַאג. וְהָעִקָּר הַכֹּל לְפִי כֹּחַ הָאָדָם** וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן ג'. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף י״ד:

* **מִלֵּיל שַׁבָּת וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ז) **מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁאִין לְשַׁמֵּשׁ בְּלֵיל רִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח וְלֵיל שְׁבוּעוֹת וְכוּ'. עַיֵּן בְּסֵפֶר יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב** (סק״ב) **שְׁמְצַדֵּד דְּאִם לֹא קִיֵּם פְּרִיָה וּרְבִיָה אֵין לְהַחְמִיר בְּכָל זֶה:**

ג * **בְּנֵי נְדוּי. הֵיינוּ כְּשֶׁהוּא אוֹ הִיא הָיוּ אֵז בְּנִדּוּיִם. וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁהוּא אוֹ הִיא הָיוּ בְּאֻבְלָם [וּמַה דְּאִיתָא בְּיוֹרֶה דֵּעָה דְּמֻתָּר לָבוֹא עַל אִשְׁתּוֹ כְּשֶׁהִיא אֲבֵלָה וְאֵינָהּ יוֹדַעַת, כָּל שֶׁאֵינָהּ יוֹדַעַת לְאוֹ אִיסּוּרָא הָוֵי]. וְיֵשׁ גּוֹרְסִין בְּנֵי נִדָּה, דְּאַף דְּאֵין הַוָּלָד מִמְּזַר מִזֶּה, פְּגוּם מִיהָא הָוֵי, וְעַל־כֵּן אָמַר הַכָּתוּב 'וּבְרוֹתִי מִכֶּם' וְגוֹ' [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ט)]:**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אָדָם הַבְּרִיאִים וְהַמְּצֻנָּגִים [רַמְבַּ״ם (אישות פי״ד ה״א)], וַאֲפִלּוּ הֵם בְּנֵי תּוֹרָה, כָּל זְמַן שֶׁאֵינָנוּ תַּלְמִיד חָכָם [אֲלִיָּה רַבָּה (סק״ב), וְכֵן כָּתַב בֵּית שְׁמוּאֵל בְּאֶבֶן הָעֵזֶר סִימָן ע״ו (סק״א) דִּבְתַלְמִיד חָכָם שֶׁהַתּוֹרָה מַתֶּשֶׁת כֹּחוֹ, בְּכָל גַּוְנֵי הוּא מֵעֲרַב שַׁבָּת לְעֶרֶב שַׁבָּת, וְכֵן מִשְׁמַע בְּתְשׁוּבַת מְעִיל צְדָקָה סִימָן נ״א]. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף קָטָן ו': (ה) **הַגַּמָּלִים.** שֶׁהֵם הַמּוֹבִיאִים חֲבִילוֹת עַל הַגַּמָּלִים מִמָּקוֹם רָחוֹק: (ו) **תַּלְמִידֵי חֲכָמִים.** שֶׁבַּחוּל צְרִיכִים לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה בַּלַּיְלָה, שְׁתּוֹרָתָן אֻמָּנוּתָן. וַאַל יֹאמַר אָדָם אֶעֱשֶׂה עַצְמִי כְּתַלְמִיד חָכָם, כִּי כְּתִיב 'וְעֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע' [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) בְּשֵׁם הַקָּנֶה], וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר לְהַקְפִּיעַ הָעוֹנָה שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּתָהּ, אֲבָל בִּרְשׁוּתָהּ תָּבוֹא עָלָיו בְּרָכָה [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג)]. וְעַיֵּן שָׁם שֶׁמְּסְתַּפֵּק בִּזְמַנֵּינוּ אִם נִקְרָא תַּלְמִיד חָכָם לָזֶה, וּמִכָּל מָקוֹם מְצַדֵּד דְּכֵיוָן דִּלְפִי הַדּוֹר הוּא תַּלְמִיד חָכָם, וְהוּא רָשָׁאִי עַל דַּעַת כֵּן, לֵית חִיּוּב עוֹנָה כִּי אִם בְּלֵיל שַׁבָּת. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה תלמידי חכמים): (ז) **מִלֵּיל שַׁבָּת וְכוּ'.** יֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ שֶׁהוּא הַדִּין (ג) בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְיוֹם טוֹב. וְלִכְאוֹרָה לְפִי טַעַם הַמָּגֵן אַבְרָהָם הַנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן ו' שֶׁצָּרִיךְ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה בַּלַּיְלָה, אֵין שַׁיָּךְ לְחַיֵּב אוֹתוֹ בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה מליל). אֵין לְשַׁמֵּשׁ (ד) בְּלֵיל רִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח וְלֵיל שְׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְלֵיל שְׁמִינִי עֲצֶרֶת, אִם לֹא בְּלֵיל טְבִילָה. וְכָל זֶה אֵינוֹ אֶלָּא לְאָדָם שֶׁהוּא מְלֵא לְאָדָם וְלֹא יֶחְטָא חַס וְשָׁלוֹם, אֲבָל אִלּוּ שֶׁיִּצְרָם מִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם וְהֵם חוֹשְׁבִים שֶׁהוּא כְּעֵין אִסּוּר תּוֹרָה וְעַל יְדֵי זֶה בָּאִים חַס וְשָׁלוֹם לִידֵי כַּמָּה מִכְשׁוֹלִים, מִצְוָה לְשַׁמֵּשׁ אֲפִלּוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְיִטְבֹּל לְמָחָר, דְּמִצַּד הַדִּין אֵין אִסּוּר אֶלָּא בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים וּבְתִשְׁעָה בְּאָב וּבִימֵי אֲבֵלוּת שֶׁלּוֹ אוֹ שֶׁלָּהּ [חָכְמַת אָדָם (כלל קכח ס״כ)]: (ח) **בְּלֵיל טְבִילָתָהּ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת עוֹנָתָהּ: (ט) **לַדֶּרֶךְ.** עַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף ט״ו: (י) **מְנִיקָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף שֶׁהִיא מֵנִיקָה אוֹ מְעֻבֶּרֶת, מִכָּל מָקוֹם חַיָּב לְפָקְדָהּ [בֵּית יוֹסֵף (ד״ה אבל אם)]: (יא) **לְפָקְדָהּ.** הֵיינוּ אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת עוֹנָתָהּ. וְהוּא הַדִּין בְּיוֹצֵא לַדֶּרֶךְ, אַף שָׁם מְהַנֵּי מִחֵילָה דִּידָהּ [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ד)]: (יב) **כְּאָדָם שֶׁפּוֹרֵעַ חוֹבוֹ וְכוּ'.** וְזֶה יְכַוֵּן אֲפִלּוּ בְּעֵת עִבּוּר וְיֵנִיקָה: ב (יג) **וְיִתֵּן עֵינָיו.** פֵּרוּשׁ שֶׁיִּתֵּן מַחֲשַׁבְתּוֹ (ה) בְּשָׁעַת תַּשְׁמִישׁ עַל הָאַחֶרֶת: ג (יד) **אֲנוּסָה.** אֲפִלּוּ אֵינָהּ אֲנוּסָה רַק (ו) שֶׁאֵינָהּ מְרַצָּה מִפְּנֵי כַּעַס שֶׁיֵּשׁ לָהּ עָלָיו, לָכֵן יְפַיֵּס וְאַחַר כָּךְ יִבְעל: (טו) **שְׁנוּאָה.** בְּשָׁעַת תַּשְׁמִישׁ, אֲבָל אִם הִיא אָז רְצוּיָה, אַף עַל פִּי שֶׁהִיא שְׁנוּאָה, שָׁרֵי [טוּר]: (טז) **תְּמוּרָה.** אֲפִלּוּ שְׁתֵּיהֶן נָשָׁיו,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ג) **בְּאֵר הֵיטֵב** (סק״ג), **וְהוּא מֵהַמָּגֵן אַבְרָהָם** (סק״ג). וּבְאֲלִיָּה רַבָּה (סק״ב) מְפָרֵשׁ כַּוָּנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְהַקָּפָּה, שֶׁדֵּינוֹ כְּחֹל לָזֶה. וְהַנָּה חִפַּשְׂתִּי בְּקַנֶּה וְלֹא מָצָאתִי, וְאִם כַּוָּנָתוֹ כְּאֵלִיָּה רַבָּה הָיָה לוֹ לְפָרֵשׁ אֶת טַעַם זֶה, דְּאִי בְּרִבּוּי אֵין חִיּוּב כָּל כָּךְ בַּתּוֹרָה וּכְשַׁבָּת דָּמְיָא, אֶלָּא עַל כָּרְחָךְ דִּכְוָנָתוֹ לְהַעִתִּיק מַה שֶּׁכָּתְבוּ הַמְקֻבָּלִים בְּשֵׁם הָאַר״י (פע״ח שער ק״ש של המטה פי״א) דִּלְעִנְיַן זִוּוּג רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְיוֹם טוֹב כְּשַׁבָּת. וְאָמְנָם בְּאֻמָּת נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בְּפִשִׁיטוּת דְּאֵין כַּוָּנַת הָאַר״י לְחַיֵּב

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah